

Костіков Микола Павлович

Костиков Николай Павлович

Mykola Kostikov

**ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ СУЧАСНИХ ЕЛЕКТРОННИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ
СЛОВ'ЯНСЬКИХ МОВ (НА ПРИКЛАДІ ПОЛЬСЬКОЇ)**

Ключові слова: автоматизовані навчальні системи, адаптивне навчання, граматики, електронні засоби навчання, слов'янські мови.

**ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ СОВРЕМЕННЫХ ЭЛЕКТРОННЫХ СРЕДСТВ
ОБУЧЕНИЯ СЛАВЯНСКИМ ЯЗЫКАМ (НА ПРИМЕРЕ ПОЛЬСКОГО)**

Ключевые слова: автоматизированные обучающие системы, адаптивное обучение, грамматика, славянские языки, электронные средства обучения.

**PROBLEMS AND PROSPECTS OF MODERN E-LEARNING SOFTWARE
FOR SLAVIC LANGUAGES (BY THE EXAMPLE OF POLISH)**

Keywords: adaptive learning, automated learning systems, CALL, e-learning, grammar, Slavic languages

Насьогодні розроблено широкий спектр електронних засобів навчання (ЕЗН) для вивчення іноземних мов (ІМ). Однак досі бракує комп'ютерних курсів слов'янських мов, а існуючі не розв'язують усіх проблем при навчанні. Це стосується і польської – однієї з найпопулярніших слов'янських мов, для якої розробляються програмні засоби.

Серед сучасних ЕЗН – курси Rosetta Stone, серії TalkNow і WorldTalk (компанія EuroTalk), Before You Know It, LinguaMatch Panoramic, LanguageNow! (компанія Transparent Language), сайти InternetPolyglot, DigitalDialects, соціальні мережі LiveMocha та busuu.com. Ці курси активно використовують потенціал сучасних інформаційних технологій, однак методичні задачі їх застосування у викладанні слов'янських мов реалізуються з певними недоліками.

При створенні таких засобів слід враховувати особливості мови, що вивчається, та рідної мови тих, хто навчається. Через високу флективність слов'янських мов і спорідненість із українською особливого значення набуває вивчення граматики. Також необхідно враховувати індивідуальні особливості тих, хто навчається. На думку П. Сердюкова, індивідуалізація навчальної діяльності є однією з найважливіших особливостей комп'ютеризованого навчання.

Більшість сучасних ЕЗН польської нехтують представленням теоретичного матеріалу. Наприклад, система Rosetta Stone використовує метод «динамічного занурення»: користувача оточують словами та фразами мовою вивчення та апелюють до його інтуїції в розумінні мовних явищ.

Курси переважно тренують і контролюють рецептивні навички – читання і слухання. Часто активність користувача зводиться лише до вибору варіанту відповіді. Бракує вправ на письмо.

Навчання лексики різноманітне та проходить в ігровій формі, натомість граматичних вправ недостатньо. Лише ЕЗН LanguageNow! містить широкий вибір завдань із граматики. Розробники курсів EuroTalk навмисне уникають граматики, бо вважають, що вона відлякує багатьох користувачів.

Більшість ЕЗН дозволяють відслідковувати прогрес у навчанні та вести статистику для кожного користувача, однак лиш окремі програми містять елементи адаптивного та індивідуалізованого навчання. Тільки в Rosetta Stone є тести для визначення початкового рівня знань. Хоча в деяких курсах є підказки, проте бракує пояснень при неправильній відповіді, немає спроб визначити причину помилки. Деякі вправи залишені на самоконтроль користувачів.

Аби виправити ситуацію, для управління навчальною діяльністю студента при вивченні ІМ доцільно створити адаптивну автоматизовану навчальну систему, що ґрунтується на механізмі зворотного зв'язку. Основою такого ЕЗН може стати база даних

граматичної інформації для мови вивчення. Існуючі нині електронні словники, що містять інформацію про словозміну, мають важливе значення при навчанні граматики. Аби подібний словник виконував не лише довідкову, а й власне навчальну функцію, можна створити на його основі тренувальні та контрольні вправи з морфології та синтаксису. В поєднанні з модулями управління та тестування такий програмний засіб забезпечив би адаптивність та індивідуалізацію навчання студентів. Інтерфейс граматичного словника та вправ доцільно розробити у вигляді веб-додатка, що не потребує інсталяції та запускається незалежно від операційної системи користувача.

Такий ЕЗН дозволить ефективно реалізувати методичні задачі застосування ІТ у навчанні ІМ, враховуючи специфіку викладання слов'янських мов в українських ВНЗ.